

Spoločné vyhlásenie Stredoeurópskej iniciatívy (CEEI) o priemyselnej politike pre udržateľnú a konkurencieschopnú Európu

My, zamestnávateľské zväzy Rakúska, Chorvátska, Českej republiky, Maďarska, Rumunska, Slovenska a Slovinska, plne podporujeme nevyhnutnosť vypracovania koherentnej a efektívnej priemyselnej stratégie Európskej únie, ktorá nadviaže na Európsku zelenú dohodu a zavedie podporné mechanizmy pre európske strategické a energeticky náročné priemyselné odvetvia v súčasnej kríze.

Nielen zamestnávateľské združenia, ale aj naše členské firmy, naliehavo apelujú na potrebu podporiť hospodárstvo, priemysel a podnikanie v EÚ a riešiť rastúci zaostávanie v konkurencieschopnosti, inováciách a investíciách v porovnaní s našimi globálnymi konkurentmi. Vymenovanie nového Kolégia komisárov a stanovenie priorít Európskej komisie prichádza spoločne s prípravou novej Dohody EÚ o čistom priemysle, ktorej súčasťou bude aj Zákon na urýchlenie dekarbonizácie priemyslu, s cieľom podporiť vytvorenie európskeho trhu pre vývoj, výrobu a šírenie čistých technológií a urýchliť súvisiace plánovacie, obstarávacie a povoľovacie procesy, najmä pre energeticky náročné odvetvia. To ponúka jedinečnú príležitosť a impulz na zrealizovanie európskych politík vzhľadom na hospodársku a geopolitickú realitu v EÚ aj mimo nej, v duchu odporúčaní obsiahnutých v správach Draghiho a Lettu, ktorých cieľom bolo identifikovať politiky na zvýšenie konkurencieschopnosti a rastu.

Preto vyzývame európske inštitúcie, aby v nasledujúcich týždňoch, počas poľského predsedníctva Európskej únie, prijali nasledujúce opatrenia a **začlenili ich do očakávanej Dohody EÚ o čistom priemysle:**

1. Formulovať a implementovať komplexnú priemyselnú politiku EÚ v súlade s cieľmi Zelenej dohody

Vyzývame nastupujúcu Európsku komisiu a všetky ostatné inštitúcie EÚ, aby pripravili koherentnú a efektívnu priemyselnú politiku vo forme Dohody o čistom priemysle, s hlavným cieľom zabrániť ďalšej deindustrializácii Európy. Dohoda musí umožniť priemyslu EÚ udržať si konkurencieschopnosť a odolnosť napriek súčasným krízam a potrebe transformácie, pričom by sa mala zamerať predovšetkým na energeticky náročné priemyselné odvetvia na začiatku dodávateľského reťazca, ale aj na kritické nadväzujúce odvetvia, najmä na tie, ktoré sú najviac ohrozené deindustrializáciou a delokalizáciou výroby. Dohoda o čistom priemysle by mala vytvoriť podmienky na úspešnú transformáciu týchto odvetví a tým na naplnenie cieľov Zelenej dohody EÚ.

2. Doplniť Dohodu o čistom priemysle asertívnou a koordinovanou obchodnou politikou EÚ

Vzhľadom na bezprecedentnú geopolitickú a hospodársku nestabilitu musí EÚ prijať asertívnejšiu a lepšie koordinovanú obchodnú politiku, zameranú na boj proti nekalej hospodárskej súťaži a na zabezpečenie globálnej konkurencieschopnosti výrobcov s EÚ pôvodom. Ide o prioritu najmä v odvetviach, ktoré sú najviac ohrozené deindustrializáciou a v transformujúcich sa odvetviach. Podporujeme komplexné preskúmanie súčasných opatrení na ochranu obchodu a v prípade potreby aj zavedenie nových opatrení, vrátane ochranných kvót alebo dovozných taríf pre špecifické odvetvia.

Vyzývame Európsku komisiu, aby posilnila účinnosť nástrojov EÚ na ochranu obchodu a súvisiacich vyšetrení, pričom treba pamätať na potrebu vyváženého prístupu, aby sa predišlo prílišnému intervencionizmu. Ak má byť Európa ekonomicky úspešná, musí sa zamerať na protrhové riešenia načrtnuté v Draghiho správe. Je nevyhnutné urýchliť rokovania a implementáciu obchodných dohôd s kľúčovými regiónmi, ako sú Mexiko, Mercosur, Austrália, India a ASEAN, aby EÚ diverzifikovala dodávateľov a posilnila vzájomne výhodné partnerstvá. Ak chceme udržať svoju konkurencieschopnosť, otvorený medzinárodný obchod musí zostať základným kameňom hospodárskej politiky EÚ.

3. Riešiť nedostatky v energetickej politike EÚ

Apelujeme na inštitúcie EÚ, aby posúdili všetky zložky ceny energií, vrátane veľkoobchodnej ceny, sieťových poplatkov a daní/tarif a ich vplyv na priemyselnú konkurencieschopnosť EÚ. Podporujeme zváženie všetkých dostupných opatrení na zníženie nákladov na energie pre priemysel a podniky v súlade so zásadou technologickej neutrality a s cieľom zachovať konkurencieschopné ceny energie v EÚ, napríklad prostredníctvom pripravovaného Akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu.

Ďalej vyzývame Európsku komisiu, aby prijala opatrenia, ktoré zabezpečia, aby sa nákladové výhody výroby obnoviteľnej a nízkouhlíkovej elektriny preniesli na energeticky náročné odvetvia a podniky, a aby na národnej úrovni došlo k zníženiu regulovanej časti (napr. tarify a dane) konečnej ceny elektriny v maximálnej možnej miere. Na zníženie celkových nákladov na energie pre podniky v EÚ, zmiernenie vysokých cien a stabilizáciu trhu EÚ s energiou, sú potrebné ciele politické opatrenia. Na dosiahnutie modernizácie energetických sietí EÚ, podporu integrácie obnoviteľných zdrojov a rozšírenie kapacity skladovania energie sú potrebné aj značné investície do distribučných sietí.

4. Znížiť regulačnú záťaž a zabezpečiť zvýšenú harmonizáciu politik EÚ v rámci nadchádzajúceho legislatívneho obdobia

S cieľom zabezpečiť plnú implementáciu Dohody o čistom priemysle, Kompasu pre konkurencieschopnosť, ako aj ďalších odporúčaní Draghiho správy, musia európske inštitúcie holistickým spôsobom pristupovať k riešeniu rozporov a nejasností v právnych predpisoch EÚ. V rámci Európskej zelenej dohody bolo prijaté veľké množstvo právnych ustanovení, ktorých uplatňovanie zostáva nejasné a vedie k právnej neistote pre podniky. Je nevyhnutné, aby sa do praktickej implementácie investoval dostatok času a zdrojov, so zameraním na súdržnosť právnych predpisov. Víťame všetky snahy o zosúladenie a zefektívnenie legislatívnych požiadaviek prijatých v predchádzajúcom politickom cykle, berúc do úvahy aj súlad medzi sektorovými a prierezovými politikami pre priemysel a podnikanie, a ich kumulatívne účinky. Pri navrhovaní nových právnych predpisov by sa mala rešpektovať zásada „one in, one out“, aby sa znížila administratívna záťaž a zabránilo sa prekrývaniu a/alebo protichodným predpisom a odstránili sa akékoľvek nadbytočné regulačné požiadavky pre podnikanie a priemysel. Mali by sa tiež posilniť podporné faktory, ako je financovanie a rozvoj zručností pracovnej sily.

5. Odstrániť regulačné medzery v politikách EÚ na trhu s uhlíkom

Samotná Draghiho správa identifikuje niekoľko rizík pre odvetvia EÚ spadajúce pod Mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach (tzv. CBAM), ako napríklad presúvanie zdrojov, slabé pokrytie

nadväzujúcich produktov alebo potenciálne negatívne vplyvy na export CBAM produktov z EÚ. Je potrebné zaviesť opatrenia na zachovanie exportu EÚ výrobkov zo sektorov pod CBAM, zabrániť obchádzaniu tohto mechanizmu a dôsledne monitorovať účinky CBAM na sektory, ktoré má chrániť. Okrem toho vyzývame na zvýšenie hranice *de minimis* pre tovary a na plné a efektívne využitie príjmov z EU ETS na dekarbonizáciu priemyselných odvetví. Je tiež potrebné umožniť revíziu harmonogramu (oddialenie) postupného znižovania bezplatných kvót pod ETS pre citlivé odvetvia alebo reformu CBAM, ak by sa toto opatrenie ukázalo ako neúčinné.

6. Podporovať udržateľný jednotný trh pre ekologické a nízkouhlíkové výrobky

Ako reprezentatívne organizácie podnikateľskej komunity podporujeme posilnené zameranie na vytvorenie jednotného trhu EÚ s nízkouhlíkovými, cirkulárnymi a ekologickými výrobkami, keďže sa budú vyrábať v období po transformácii nášho priemyslu. Preklenutie rozdielu v nákladoch medzi konvenčnou a nízkouhlíkovou výrobou si už teraz vyžaduje opatrenia na strane dopytu aj ponuky pre zlepšenie udržateľnosti a životaschopnosti sektorov v rámci zelenej transformácie.